

Felelős szerkesztő:

HALÁSZ IMRE.

Szerkesztőségi iroda.

Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4.)

Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Székfoglalás körüli panaszok a szerkesztőségnek küldendők be.

Előfizetési felhívás

KÖZÉRDEK

POLITIKAI NAPILAPRA.

A „Közérdek” hetenként hatszor a legnagyobb politikai lapok alakjában, mint reggeli lap egész íven, hétfőn s innep utáni napokon mint esti lap, legnagyobb felíven, tehát mindennap megjelenik.

Előfizetési feltételek.

Budapestben, házhoz hordva és vidékre, postán küldve: Egy évre 20 ft. Negyedévre . . 5 ft — kr. Félévre 10 „ Egy hónap . . . 1 „ 80 „

Az előfizetési pénzek a „Közérdek” kiadóhivatalába (egyetem-utca 4. szám) intézendők.

Gyűjtőknek minden tízre egy tisztelet-példány jár.

Videki előfizetéseket legelőszörben postai utalvánnyal eszközölhetők.

A „KÖZÉRDEK” KIADÓ-HIVATALA

(FRANKLIN-TÁRSULAT egyetem-utca 4. sz.)

Ausztria-Magyarország és Oroszország.

Budapest, jan. 18.

A távirat a török külügyminiszter visszalépését jelenti, melynek esélyét mi már napokkal ezelőtt jeleztük. Ez nem jelent kevesebbet mint az északi hatalmak egyetértő fellépésének győzelmi a Porta makassága és kalandos politikája felett; s a hámas szövetség nyomása alatt a már kitörő felben levő keleti hadakozás béke és a diplomáciai alkudozások utjára lett visszatérve.

E tény az Andrássy által kezdeményezett külpolitikának eddig egyik legfőbb sikerére, egyszerűen igazolása. Midőn gr. Andrássy megkezdte külügyminiszeri aktióját és először is Bismarck herceg közbenjárása folytán Oroszországgal a lehető legjobb viszonyt igyekezett létrehozni, a bécsi centralisták kellemesen meglepetve érezték magukat, míg Magyarországon a Deákpart kebelében is nyugtalanokdva tekintettek a váratlan fordulatra.

Midőn arról volt szó, hogy az európai béke fönttartása biztosítottassék, s így Oroszország és Ausztria-Magyarország közti egy kompromisszum jöjjön létre, ez utóbbi csak úgy lehetett valódi és tartós, ha a kiegyezés a magyar és az orosz szempont között történik meg. Tegyük fel, hogy gróf Beust vagy egy nem magyar államférfi hozza létre az említett kompromisszumot; bizonyára visszatetszést szült volna e politika Magyarországon. Andrássy gr. személyessége biztosítékul szolgált a magyar nemzetnek, hogy a kezdeményezett új politikai irány Magyarországi érdekeivel tökéletesen megegyezik.

A MÁSONK PÉNZE.

REGÉNY.

Irtja: GABORIAU ÉM. LE.

Franciaiból fordította: ZICHY CAMILLA.

I. Az élő tabakok.

IX.

De a sors által Favoral asszonyra mért boldog idő már is vége felé járt; a megpróbáltatások ismét jelentek, még pedig kinőbb alakban, mint valaha, s előidézve gyermekek által, kik eddigelé egész boldogságot, egyedüli vigaszt képeztek.

Maxence tizenkettedik évéhez közeledék. Becsületés kis fiú volt, nyílt eszű, kötelezett örökben szorgalmas tanuló, de érthetetlenül szelvedett, és oly lármás elevegségű, hogy semmi sem volt képes őt fékezni.

A Massin-intézetben, hová rendszeresen bejárt, tanítói mind belécsapáltak a véle való bajlódásba s nem mult el hét, hők különösen ki ne tñnt volna valami új devajkodással.

Más, közönséges apa, nem igen vette volna szívére egy kis tanuló csinatlanságait, ki utóvégre is osztályában mindig az első között volt, s kiről tanárai panaszok dacára váltig állított, hogy: — Se baj! Majd megjön az esze! Hisz jószívű és derék gyerek!

De Favoral ur mindent a legsötétebb színben látott.

Ha Maxence-ot letartóztaták vagy pensumokkal halmozták el, Favoral ur méltóságában sérteve érte magát, s azt állította, hogy fia az ő becsületében gázol.

Ha ilyféle napi jelentés került haza: „Haszontalan magaviselet! Favoral ur oly hallatlan dühbe tört ki, hogy jószágában kétkedni lehetett.

Midőn gróf Andrássy a külügyek vezetésével megbízott, két ellenlétes szempont állott az orosz és az osztrák-magyar kormányban egymással kiegyeztetni teljes lehetősége. Gróf Andrássy ezt sohasem is kísérette meg, hanem azt kereste, hogy van-e egyetlenegy pont, melyben az osztrák-magyar és orosz érdek egymással megegyezik. E pont szerencsére letezett és nem más mint a két hatalom közös érdeke az európai békét fenntartani. Oroszországnak nem fekszik érdekében a keleti kérdés megoldását siettetni. Vasuti nincsenek kiépítve, hadi szervezete még a kezdeményezés stádiumában áll; Ázsiában még nem terjedkedett annyira, mint ezt keleti politikájának céljaira nézve szükségesnek véli. Másfelől Ausztria-Magyarország sem ohajthatja a háborút. A béke fenntartása Oroszország és Ausztria-Magyarország közti az összekötő lánccsém, mint a két hatalom közös érdeke. Ha ezt beláttuk, akkor okvetlenül minden eszköz fel kell használnunk, hogy a kitűzött célt elérjük.

A jelenlegi európai körülmények közt, hol történhetnek oly események, melyek a békét megzavarhatják? — Tekintve Franciaország kimerültségét, Spanyolország belviszályait, Anglia férlenségét, csupán egy hatalom van Európában, mely a kétségbeesés mérésével mindig harczra készül s ez a Porta.

Valahányszor Törökország a felsőbbesé alatti fejedelemségekkel összeeszdül, az európai békét veszély fenyegeti. Tehát a béke fönttartása érdekében először is szükséges volt, hogy az északi hatalmak a párisi szerződés magyarázata iránt tisztába jöjjenek.

E tekintetben a császári találkozás teljes eredményre vezettek és a párisi szerződés minden egyes pontjának magyarázata nézve közös megállapodás létezik.

Miután Ausztria-Magyarország kereskedelmi érdekeinek és Oroszország kívánatainak eleget kellett tenni, — könnyen megfogható, hogy a Porta előtt véleményben van és a megállapított magyarázatot több pontban a török kormány ellentállásra talál. Azonban a Porta ellentállása lehetetlen.

Szövetségeket nem talál. Ha a Porta a fejedelemségekkel harczot kezd, a harcz localizáltatni fog, és a mit nyerne oroszok után Montenegro és Szerbiában, melyet az északi hatalmak a harczbani résztvevéstől elzárának.

Ha pedig a Porta egy győzelmes harcz után békét akarva kötni, például Montenegroval, — az északi hatalmakra nézve a békekötés csak annyiban volna

érvényes, a mennyiben annak pontjai megegyeznének a párisi szerződés tartalmával.

Valószínű, hogy mindezeket a Porta is belátja; kissé későn, mert fégyverkezése által magát nagy költségekbe vert; de hasznát veheti a most szerzett tapasztalatnak, mely szerint az Oroszország és Ausztria-Magyarország közti fennálló egyetértést semmiméi cselszövvények és harci kísérletek által megzavarni nem lehet, miután ez egyetértés a két hatalomnak közös érdeke és mindenek fölébe helyezendő érdekük van alapítva.

Bécs, jan. 17. (Eredeti levél). A Porta a podgoriczai ügyben elítelt alattvalóin vonakodik a büntetést végrehajtani. Azt kívánja, hogy előbb Montenegro s itélje el s büntesse meg a maga részéről kompromittált egységeket. Montenegro, noha e föltétellel, mikor Törökország a vegyes bíróságot elfogadta, szó nem volt, a három hatalom tanácsára mégis kész lett volna ráállani. De a Porta e föltételt megtagadta, hogy török területen, török bíróság előtt itéltesse el a montenegrókat. Erre a harcz rá nem állhatott. A három hatalom s velők ez esetben Anglia, addig figyelmeztette a nagyvezírt követelésnek elfogadhatlan voltára. (E közzelvény ki-gészíti a tegnapi bécsi levelünkben mondatokat. Hihetőnek tartjuk, hogy a török miniszterválság következtében a már nagyon auttá vált podgoriczai ügy is békés megoldás utjára terelteszik. Szer.)

Bitó István miniszterelnök szombaton délen 11 és 12 óra közt hosszabb kihallgatást adott ö Felségénél, a politikai helyzetéről tett előterjesztést ö Felségének.

Tegnap a déli órákban a király elnöklete alatt minisztertanács tartott, melyben Szende honvédelmi miniszter ki-velével valamennyi miniszter részt vett. Határozatok nem hoztak, mert a tanács közös tárgyat részint az általános politikai és pénzügyi helyzet, részint ezenkívül is oly kérdések képeztek, melyekben vagy a dolog természeténél fogva nem forog fenn határozathozatal szükségessége, vagy pedig a jelen pillanatban végezdöntés nem mutatkozott észszerűnek.

Mazurancics horvátbánt Buda-pestre várják. Idejövételének célja, mint halljuk, nem valamely konkrét ügy, hanem oly természetű politikai kérdések fel- való értekezés a miniszterelnökkel, melyek a kormány általános aktiójára vonatkoznak a legközelebb jövőben s melyeket ezlszerűbnek mutatkozik szóbeli értekezés, semmint levezetés útján eldönteni. A horvát bán itélte alkalmával ö Felségénél kihallgatásban részesülend.

A közjegyzői állomások iránti folyamodások beadására ma járt le a határidő. Ez magyarázza meg azt, hogy miért volt az utóbbi napokban az igazságügyminiszter képviselők s minden rendű és rangú pártfogók előtt közgyűlelem tárgya.

Előre látva a növekvő kiadásokat, e fiúért oly tettekre vetemedett, melyeket azelőtt szegényteljesnek, becsületlennek tartott volna. Meglepta a háztartást, a maga zsebére gazdálkodva meg a meny-nyit bírt, a reá bizott összegből. Annnyira jutott, hogy még családját is beavatá titkba, s a leányt fogásainak támogatására tanította.

Üggyessége hamar nyomára vezeté, mi-ként kell Favoral urnak feltalálni az ékeket, s csakugyan, a mártás kitűnőessége észre nem véteté a hal honóopathikus fel- osztását. Vasárnaponként, ha heti számlá-ját benyújtá, pirulás nélkül emel fel a helyi fillérel a tárgyak árát, örülve, ha ily módon összekaparíthatott tíz-tizenkét-frankot és önmaga előtt azon sophermák- kal mentve ki eljárását, melyek a szenev- délyeknek mindig szolgálatára állnak.

Kedzetben, Maxence fiatalbalt volt, semhogy sokat gondolt volna vele, hannon veszi anja azon pénzt, melylyel tanulói szeszélyeit kielégíté.

Anya megintani reá, hogy atya előtt tetteit kell — s a gyerek tetteit ezt egészen természetesen taláta.

Azonban, a mint korosabb lón, tisztá- bban kezdte látni.

Sőt egyszerre, midőn megérté a rend- szerét, melynek alá volt vetve a szülei ház, észrevette ama nyugtalan takarékságot, mely midőn korlatolt vagyoni állást áru- el; — figyelemmel kíséré a heves vitákat, miket egy huszfrankos meggondolatlan kiadása előidézett.

Felisméré, mily ügyességű csodákt viz véghez édes anja, csakhogy öltözéke szegénységességet elpalástolja, s ily mester- fogásokat kell használnia, ha Gilbertnekne- ny ruhát akar varni.

Es ő, mindezek dacára, mégis mindig annyi pénzelt bírt, mint a tanulóársainak bármelyike, kinek szülei a legvagyonasab- bak közé tartoztak.

ESTI KIADÁS.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI NAPILAP.

Kiadóhivatalunk:

HALÁSZ IMRE.

Kiadóhivatalunk:

Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4.)

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

helyben és vidékre: Egy évre . . . 20 ft. Negyedévre . . 5.— Félévre . . . 10 „ Egy hónap . . . 1.80

Egy szám ára 6 krajczár o. é.

Hirdetések a kiadóhivatal által árjegyzék szerint számítanak

Néhány nap óta sűrűn állomásoznak a fo- gatok az igazságügyminiszterium kapui előtt, a melyek többnyire magukat szemé- lyesen bemutató folyamodókat hoznak. A törvényszéki elnöknek beadott folyamodvá- nyok körülbelül 10 nap mulva teljes szá- mban fel lesznek terjesztve, és minthogy a miniszternek ideje nincs ezen folyamodvá- nyok nagy számát egyenkint tüzetesen át- vizsgálni, azon eljárást fogja követni, mely a bíróságok kinevezésénél czélzserűnek bi- zonyult, hogy a miniszteri tanácsosok tü- zeteszen átvizsgálják minden folyamod- ványt és mellékletet s az egyes törvény- székek területére kinevezendő közzegzők iránt véleményes előterjesztést tesznek. Mennyi avatossággal járnak el némely egységek, azt azon körülmény mutatja, hogy többen egy bécsi közjegyzőt keres- tek meg, adjon a felett véleményét, mennyi jövedelem várható a magyar közjegyzői díjszabály szerint. A bécsi közjegyző mint értsülünk — azt mondá, hogy ezen díj- szabály arányból való, mivel a közjegyzők- nek szép jövedelmet biztosít.

A tudoriszigorlatokra a vallás- és közoktatásügyi miniszter által előter- jesztett a király ö Felsége által elfogadott szabályzat a hivatalos közlöny tegnapi száma hozta. Ezen szabályzat szerint két különböző tudománykörből nyerhető tu- dorsági a jog- és államtudományi karban és pedig „jogtudorság” és az „államtudo- mányok tudorsága.” Előbbinek tárgyai: I. szigorlat: a) bölcsészeti jogtan; b) római jog; c) egyházjog. II. szigorlat: a) magyar közjog; b) magy. magánjog; c) osztr. polg. jog. III. szigorlat: a) válto- és ker. jog; b) büntető jog és eljárás; c) magyar polgári törvénykezés. Utóbbinak tárgyai: I. szigorlat: a) bölcsészeti jogtan; b) egyházjog; c) magyar közjog, d) politika. II. szigorlat: a) nemzetgazdaságtan és pénzügytan; b) a magyar és osztrák állam tisztizáján tekintettel Európa főbb államaira, c) ma- gyar közigazgatási jog, beleértve a pénzügy- igazgatási jogot. A szabályzat 24. §-ból áll s megállapítja a részleteket, melyekből ki- emeljük a következőket, mindenszigorlatok óráit át, nyilvánosan tartatik; elnök a jog- és államtudományi kar dékánja, akadályozás esetén a produkán; a szigorlatok kö- zött legalább három havi időköz folyjék le; a jogtudorság teljesjen pótlóka a jogtudo- mány és az államtudományok tudorsága az államtudományi államvizsgálatokat; a ki- előlt szigorlatok után irásbeli értekezés készítenőd; minden egyes szigorlat díja 25 ft-rt, az irásbeli értekezlet bírálatáért 20 ft-rt, az irásbeli értekezlet bírálatáért 20 ft-rt, a felavatásnál (promotio) további intézkedésig az eddigi szokás, illetőleg szabályok tartanak fenn.

A magyar királyi legfőbb b- itőelőszék 1874-ik évi ügymenetének kö- vetkező kimutatását tettük. 1873-ik év vé- gével maradt 276, 1874-dik évben bejött 20,085, összesen 20,361, 1874-ik évben el- intéztetett 20,053, 1874-dik év végével ma- radt 308. Összehasonlítva 1874-dik évi be- adványok összege 20,085, 1873-dik évi be- adványok összege 18,504, 1874-ben több 1581, 1874-ik évi elintézésök összege 20,053, 1873-dik évi elintézésök összege 18,427, 1874-ben több 1626, 1874-dik évi hátralé- kok összege 308, 1873-dik évi hátralékok összege 276, 1874-ben több 32.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház adóügyi bi- zottsága szombati ülésében folytatta a kereseti adóról szóló törvényjavaslat tár-

nyulatlán lón s kérdőre voná anyját. — Gyerek! felt néki édes anyja, za- vartan és pirulva, mint tördől vele, hannon veszem! Őrülj neki s azzal vége!

S minthogy a fiu nem tágitott, anyja hozzá tette: — Ne törődj vele! Gazdagok vagyunk! De ő nem hiteltet anyjának, minthogy egész életén keresztül csak panaszokat hallott, s midőn nagy, meglepett szemek meresztet reája, anyja folytatá: — Igen, szolt, s e meggondolatlan sa- vakkal szomorú magvat hintett el fia lel- kületében, igen, mi gazdagok vagyunk, s ha mégis úgy élünk, a mint látod, azért van, mert atyádnak úgy tetszik, miután még nagyobb vagyont akar gyűjteni.

Ez tulajdonképen nem volt felelet, s mégis Maxence nem kérdezte tovább.

Hanem a fiatal lélek szívós kitartásá- val, folytatta kutatásait s jobbra-balra tu- dakozódott.

Ezen időben, Favoral Vince urnak már milliomos híre volt, az egész negyed s még baratai is annak tarták.

A Kőlelősnős hitelbank tekinté- lyes gyarapodásnak örvendett; mindenki attól tartott, hogy a pénztárnoknak is ki- jutott belőle a maga része, s hogy a va- lójutott nem marad vesztget oly ügyes és oly híres takarékoság ember kezében . . .

Ezeket mondták el Maxence-nak, de nem azon gúnnyos megjegyzés nélkül, — hogy ő azért ne igen számíton az apai va- gyonra, ha könnyű életet akar folytatni.

Még Desormeaux ur is, kit elég ügye- sen sikerült kikérdenie, a fiu vállára ütve, egész barátságosan szolt: — Ha valaha pénzre lesz szüksége csin- jeizhez — igyekezzék szerezni, mert, — lán- czos adtát — nem a papa lesz az az ember, ki ilyenekre elő fog állni.

ily válaszok még jobban szeszbenyol- ták, nemhogy kimagyarázták volna a ta- lánlyt, mely Maxenceot nyugtalanította.

városrészekbe kénytelen húzódni, míg más nem. A gyermekekre nézve 100/0-ot le- vonna. Az 500 forintos szállásért 1 1/2 — 3-ra, 2000 forintig 3 — 6-ra, ezenfelül 4-től a körülmények szerint többet venne fel. To- vábbá a már megadottatott jövedelmél a minimális tételt változtatatlannak ohajtna. Ghyecy K. a Falk által felhozott elvi megállapo- dásokra; nem ellenzi, hogy albizottság kül- desse ki.

Szólnak még a kérdéshez Sennye- y, Tisza és Irányi. Kik után elnök ki- mondja, hogy a házbért mint adó kulcsot a bizottság elfogadja; a bizottság megegye- zett azon módzatokban is, melyeket Tisza és Falk hoztak fel. Az üzlet-helyiség te- kintetbevétele a bizottság többsége nem fogadta el; végül elfogadtatott, hogy ezen elvek alapján a pénzügyminiszter egy al- bizottsággal fogalmazza ujbló e pontot. Az adólisták közzétételére nézve Tisza azt ajánlja, hogy a miniszternek jogában áll- jon a szükséges szerint intézkedni.

Az albizottság tagjait megválasztat- tak Tisza K., Falk és Daniél Ernő jegyző. A 18, 19, 20. § függőben maradtak; a 21- nél Tisza szolal fel azon iparosok magas megrovása ellen, kik egyeseknél állandóan vannak alkalmazva. A 23. §-nál a háza- lóokra nézve is intézkedni kíván a bizottság s ez iránti javaslatára az albizottságot cizza meg.

A vidéki hírlapok congressusa Debreczenben.

(A „Közérdek” eredeti tudósítása.)

Debreczen, 1875. jan. 17.

A congressus a városház tanácsster- mben tartatott ma délelőtt. A vidéki sajtó szépen volt képviselve.

A gyűlést megelőzőleg előértekezlet tartatott a „Debreczen” szerkesztőségben s itt főb vonásokban kifejték álláspontjuk- at az ügy iránt a vidéki sajtó képviselői. Már az előértekezleten lehetett észlenni, hogy az egygyűlést eljeltik a „vidéki” hírlap- őrök egyesület megalakítása tervét s hogy a fővárosi journalistika támogatásá- val, országos hírlapokról szövetség- et ohaj- tanak. A gyűlésen aztán ez ohaj többséget vittvi ki magának s a tárgyalás is e szel- lemben folyt le.

Déli II órákor nyitotta meg az ülést az ad hoc megválasztott elnök B á th or y Sándor a „Debreczen-Nagyvárdi Értesítő” szerkesztője. Előnké választása abban a körülményben taláta indokát, hogy képviselt lapok közt az övé a legidősb, 39 éves.

Ezután a képviselőségek s tudósítók jelentik be magukat.

Jelen voltak az „Alföldi hírlap” (Te- legdy Lajos), „Erdély”, „Bihar”, „Kassa- Abanji Közlöny”, „Debreczen” (Szatmári Károly), „Bereg”, „Szabolcs” (Lukács Ödön), „Szabolcs-Hajdukerületi Közlöny” (Maurer Károly, Angyal Gyula), „Debrec- zeni Ellenőr” (Guttman József), „Debreczen-Nagyvárdi Értesítő”, (Lukács Emil), a „Hon” tudósítója, Füredy Lajos az „Egyetértés”-től, Kompolthy Tivadar az „Közérdek” képviselője, a „Reform” tu- dósítója s többen, kik irásban jelenték ki esztalokzásukat az értekezlet határoza- talhoz.

Elsőnek Lukács Ödön szolalt fel s röviden körvonolozta a hírlapokról egyesület megalakításának szükségességét. A sajtó ügyei rendezetlenség, viszonya a közönség- gek szemben nem körvonolozott, mi sok ka- lamitásra ad alkalmat. A gyakrabban föl-

Leskelődött, figyelt s végre nyomára jött a nagy titoknak: hogy az a pénz, mit ő oly könnyelműen költött, anyja és nő- vére munkájának volt eredménye . . .

— Oh! miért nem montad meg ezt nekem régen! . . . kiálta édesanyja nyakába borulva, mért tétél ki a keserű megbánás- nak, mely e perczben oly elviselhetetlenül gyötör! . . .

E szavak által, a szegény asszony gaz- dagon kárpótolva érte magát. Fia nemes örömettel, szive jóságát, boldog büszkeség- gel tapasztalta.

Nem érde-e, szolt örömkönyökkel hullatva, nem látod-e, hogy egy anyának boldogság azon munka, mely fia örömére szolgálhat! . . .

De a fiu komolyan vette a tett fölfede- zést.

— Egyre megy! szolt. Esküszöm, hogy soha sem fogom többé úgy prédálni a pénzt, mint azelőtt szoktam . . .

Több hótén keresztült, csakugyan hű is maradt a tett fogadásához. De tizenhét éves korunkban nem igen biztos alapon állanak az elhatározások. — Az átértett benyomás lassanként elhalványult. Beleunt az apró áldozatokba, melyekre saját jószántából kárhoztató magát.

Idővel a szór szörz értelmében fogta föl anyja szavait s bebizonyította önmagának, hogy anyját fosztja meg örömtől, ha ő maga lemond róla. Egy szép nap tit fran- kot kért, aztán ismét tizet, szóval, felvette ismét régi szokásait . . .

Tanulmányai befejezéséhez közeledett. — Itt az idő, gondolta Favoral ur, hogy pályát válaszon és önállóvá váljék.

(Folyt. követk.)

